

Πήγαμε και είδαμε: Γκιακ,

 cyprus.wiz-guide.com/mobile.php

Της Αργυρώς Τουμάζου

Το ελληνικό άνοιγμα του ΘΟΚ φιλοξενεί τα δύο κρατικά εθνικά θέατρα Αθήνας και Θεσσαλονίκης, με δύο ποιοτικές παραγωγές το μήνα Ιανουάριο. Αν αυτές αποτελούν προτάσεις του Σάββα Κυριακίδη, νέου καλλιτεχνικού διευθυντή του ΘΟΚ που ανδρώθηκε επαγγελματικά στο Εθνικό Θέατρο, τότε αυτή η πρώτη παράσταση του χρόνου, το Γκιακ που θα πει εκδίκηση αίματος, τον δικαιώνει.

Γιατί το λογοτεχνικό Γκιακ (έκδοση διηγημάτων 2014, εκδόσεις Αντίποδες), συνεπήρε το πολυπληθές κοινό της Λευκωσίας που παραβρέθηκε στις Αποθήκες του ΘΟΚ με την συνολική ποιότητα της παράστασης του ΚΘΒΕ, ανεβάζοντας τον θεατρικό πήχη πολύ ψηλά. Σε κάνει, αντίθετα στη συνήθη ροή, να θέλεις να διαβάσεις τα διηγήματα του προικισμένου 30άρη συγγραφέα Δημοσθένη Παπαμάρκου.

Ήρωες του, τραχείς Αρβανίτες του παρελθόντος, στρατιώτες στη μικρασιατική εκστρατεία, που αφηγούνται σκληρές προσωπικές ιστορίες βίας κι εγκλημάτων, απ' αυτές που σφραγίζουν τον άνθρωπο και προκαλούν την αυστηρή κοινωνική συνοχή και συνενοχή. Επιπλέον η λαϊκή προφορική γλώσσα του αρβανίτικου ιδιώματος που αναδεικνύουν σαγηνευτικά τόσο ο συγγραφέας όσο η σκηνοθεσία, τους κάνει να φαντάζουν μακρινοί, παραδοσιακοί, κι όμως με ωμό ρεαλισμό, σύγχρονα ανατρεπτικοί υποσκάπτουν το ηθογραφικό τους κέλυφος.

Η επίσης νεαρή Γεωργία Μαυραγάνη, σκηνοθετώντας για πρώτη φορά στο ΚΘΒΕ (2016), διασκεύασε τολμηρά τα διηγήματα και στην παράσταση της υφαίνει τις 4 ιστορίες του Γκιακ σφικτά, διαλεκτικά, σαν κληματίδες που αγκαλιάζονται, λίγο από τη μια, λίγο από την άλλη,

εξέλιξη στη μια, εξέλιξη και στην άλλη, μέχρι τον τελικό καρπό, το κοινό ζωτικό ψεύδος που αναπτύσσει η ανθρώπινη φύση για να αντέχει το τραύμα της ωμής βίας και της υποκρισίας, όπως γράφει στο σημείωμα της.

Σκηνοθετικά η προσέγγιση της κινείται μεταξύ αναπαράστασης κι ομαδικής αφήγησης, μεταξύ ρεαλιστικού αφαιρετισμού και θεατρικής περφόρμανς, προσδίδοντας στις εναλλάσσουσες σκηνές/ιστορίες όχι μόνο αφηγηματική ροή και σημαίνοντες παραλληλισμούς μεταξύ των ηρώων τους αλλά και συναισθηματική φόρτιση μέσω των εικόνων που χρησιμοποιεί. Χαρακτηριστικά αναφέρω ένα τελικό κρέμασμα της αφηγήτριας σαν ζώο για σφαγή... από το πόδι! Κι' άλλα πολλά ευφάνταστα σωματικά και παραστατικά τεχνάσματα, όλα με μια δόση τονισμού κι' αυταρέσκειας όπως το κρασί και τα γράμματα στο κοινό, το νερό του λουτρού που καταλήγει στα μούτρα του βασανισμένου, η εξαιρετικά εκτελεσμένη απογύμνωση του χαμάμ, αλλά είχαν ισορροπία στο μέτρο τους, λιτή αισθητική, δικαιολογημένα σκληρή, και εξαιρετική ροή και συγχρονισμό. Πραγματικά μια εμπνευσμένη πραγμάτωση ενός δύσκολου εγχειρήματος.

Εξίσου ευεργετικά και όμορφα τα κουστούμια, επιδέξιες σύγχρονες προσαρμογές της παράδοσης, της Άρτεμις Φλέσσα καθώς και η αρχετυπική και κοινοτική σκηνική λύση του μεγάλου τραπεζιού, εκεί όπου λέγονται και οι πιο αποτρόπαιες κουβέντες.

Τέλος σου αγγίζει την ψυχή η υποκριτική προσήλωση όλων των συντελεστών, οι φυσικές καλοδουλεμένες φωνές τους, αληθινές μέσα στην απλότητα τους, με θαυμαστή κίνηση, ακρίβεια, ισορροπία, δύναμη και καμία παραπανίσια κίνηση. Δεν μπορείς να μην αφεθείς και να απολαύσεις τον άψογο χειρισμό και καθαρή εκφορά του αρβανίτικου γλωσσικού ιδιώματος, με όλες τις ανατρεπτικές ερμηνευτικές εναλλαγές. Κι' ομολογώ ότι η μόνη κρυφή ευχή που έβαλα βγαίνοντας είναι αυτή η ψηλή στάθμη του βορειοελλαδίτικου θεάτρου να εμπνεύσει και τους συντοπίτες μου ανάλογα.